

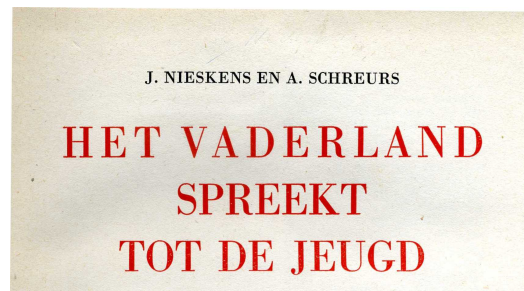
Jeugd en deugd

M.J. Brusse schreef in 1903 zijn bekende roman 'Boefje'. Een gedeelte van het verhaal speelt zich af in het internaat Stokershorst aan de Noordervaart. Moeilijk opvoedbare jeugd kreeg daar deugd en een beroep aangeleerd. De gedetailleerde wijze waarop Brusse over kanaal en internaat schrijft, suggereert dat hij zich uitgebreid in het dorp Nederweert verdiept heeft.

Willem Kloos, een van Nederland's beroemdste dichters, schreef in 1908 in het literaire tijdschrift 'De Nieuwe Gids' een recensie over de schrijver-onderwijzer Herman Maas uit Nederweert. Hij preees daarin 'het knappe boek *Verstooteling*' en het schrijftalent van Maas dat 'bij dezen Limburger als een aangebore gave is'.

Ook de zwagers Toon Schreurs en Hans Nieskens waren onderwijzer in Nederweert. In de tijd van chaos en wederopbouw na de oorlog vatten zij het plan op om door middel van een boek de Nederlandse jeugd deugzaamheid en vaderlandsliefde bij te brengen. In 1946 slaagden zij er in een grote schare Nederlandse schrijvers te laten meewerken aan hun initiatief. Onder hen niet de minsten: Henriëtte Roland Holst, Jac. Schreurs, Ton Koot, Ina Boudier-Bakker, Antoon Coolen, Anton van Duinkerken en A. den Doolaard. Zij schreven weliswaar vóór Nederweert, maar niet óver Nederweert. Dat laatste gold wel voor Godfried Bomans. In diens jeugdfeuilleton 'Pa Pinkelman' figureert Nederweert met café ('*Nederweerts Genoegen*'), kerktoren en geestelijkheid. Dat was het gevolg van een ontmoeting tussen Fons Vossen en Bomans. Fons zou hem met twee pakjes sigaretten hebben overgehaald om Nederweert in zijn verhaal te betrekken.

Voor zover bekend heeft Bomans nooit een bezoek aan Nederweert gebracht, hoewel dat niet veel gescheeld heeft. De Nederweerder Studentenvereniging St. Petrus Canisius vatte in 1962 namelijk het plan op om de schrijver uit te nodigen voor een lezing in het Patronaatsgebouw. Bomans' antwoordbrief aan de Nederweerder studenten is bewaard

Titelpagina van het boek "Het vaderland spreekt tot de jeugd" van de 'meesters' Hans Nieskens en Toon Schreurs (1946). Archief SGN.

gebleven en luidde: 'Het spijt mij U te moeten melden dat ik mij, ten aanzien van het even vererend als ontstellend aantal uitnodigingen tot het houden van lezingen, uit louter zelfbescherming genoodzaakt zie hierop afwijzend te beschikken, ook indien het voorstel zelf mij zeer aantrekkelijk voorkomt. Daar Uw invitatie hieronder te rekenen valt, doet het me dubbel leed deze te moeten weigeren. In de hoop, dat U zich in deze zienswijze kunt verplaatsen, teken ik, met de meeste hoogachting [was getekend] Godfried Bomans.' Hij wist zijn afwijzing met flair een positieve klank te geven en zo liet Bomans toch nog een literair spoor achter in Nederweert.

Wat bij Bomans afketste, lukte wel bij Harry Mulisch. Dezelfde studentenvereniging nodigde in 1969 deze fervente aanhanger van het Cubaanse communisme uit om in de "Pinnenhof" een lezing te verzorgen over Latijns-Amerika. Diens honorarium was een rib uit het lijf van de Nederweerder jeugdvereniging. Gerard Kessels schreef over zijn ontmoeting met Mulisch: 'Toen ik hem later zijn gage van duizend gulden betaalde, besepte ik dat het kapitalisme nog lang niet was uitgeroeid'.

Alfons Bruekers